

història

Carmen Polo a la Biblioteca de Girona

El dia deu d'octubre de l'any 1955, l'esposa del dictador va visitar les comarques gironines

La Señora, com l'anomenava amb un to solemni i d'acatament *La Vanguardia*, dirigida pel nefast Galinsoga, va fer una excursió que resulta una mica estranya si se'n desconeix el motiu.

ENRIC MIRAMBELL I BELLOC > TEXT

En realitat el recorregut per aquestes terres va ser per donar satisfacció al governador civil de Girona, Luis Mazo Mendo. El nostre governador estava molestat per un episodi de protocol que s'havia produït recentment. El general Franco, durant una estada d'uns dies a Barcelona, va fer una escapada fins al castell de Peralada per invitació del seu amic i titular del castell, Miquel Mateu i Pla. La comitiva oficial havia de passar forçosament per un bon tram de les comarques gironines. Tot el complicat dispositiu del viatge s'organitzà des del Govern Civil de Barcelona, prescindint totalment del govern de Girona. El cap de la Guàrdia Civil de Girona, en rebre l'ordre des de Barcelona de muntar el dispositiu de seguretat pel trajecte de la seva jurisdicció, es posà en contacte amb el seu superior immediat, que era el governador de Girona, el qual, fins aquell moment, no estava assabentat de res. Naturalment el *Poncio* gironí es

molestà, com es pot suposar. A més, la relació entre els dos mandataris no era gens cordial. Felipe Acedo era imperatiu i dominant, i tenia en poc el seu -diguem-ne- col·lega de Girona. El senyor Mazo, quan, en conversa privada, es referia al governador de Barcelona, l'anomenava «*Don Felipe Sexto*».

L'enrabiada de Mazo Mendo arribà a coneixement de la Casa Civil del cap d'Estat. Veient que el mandatari de Girona tenia tota la raó, es disposaren a donar-li una satisfacció, sense que externament es fes referència a la relliscada protocol·lària que n'havia estat la causa. I així, aprofitant la mateixa estada a Barcelona de tot l'acom-

El recorregut de Carmen Polo per aquestes terres va ser per donar satisfacció al governador civil de Girona, Luis Mazo Mendo

CÀTERIA PEDRO IBARRA, UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ, COLECCIÓN FRANCISCO PICO

>> *María del Carmen Polo Martínez Valdés (Oviedo, 1900 - Madrid, 1988).*

panyament del cap d'Estat, s'organitzà el periple de *Doña* Carmen per les terres gironines en un esplèndid dia de la suau i acollidora tardor.

Aquesta excursió per terres gironines tingué caràcter privat i no s'anuncià pels mitjans d'informació. Els serveis de seguretat es muntaren d'una manera discreta, i una no gaire espectacular comitiva pretenia no cri-

*>> 1 d'octubre de 1955. Actes de commemoració del Dia del Caudillo a la Biblioteca Pública de Girona, presidits pel governador civil, **Luis Mazo Mendo, de blanc, al costat de Josep Cartaña, bisbe de Girona.** A la foto, el parlament del director de la Biblioteca, **Enric Mirambell Belloc, autor d'aquest article.***

dar l'atenció. Tanmateix, alguna cosa denotava que en aquells cotxes d'alta gamma hi viatjava algú important. I aviat el boca-orella anà escampant la notícia i fins i tot ampliant-la. Evidentment que el governador de Girona va exercir, amb satisfacció, el paper que li pertocava, acompanyant la il·lustre visitant en tot el recorregut per la província. La discreta comitiva es traslladà a Sant Hilari, on els expedicionaris dinaren. A la tarda, després d'una breu visita a la ciutat d'Olot, es dirigiren a Girona, on a mitja tarda començà a ser coneguda la notícia. En realitat, fora de les autoritats i dels responsables dels llocs que havien de ser visitats, ningú més en fou informat. La visita a la ciutat havia de començar per la Catedral, seguir pel Museu Diocesà, que aleshores estava instal·lat a Casa Carles, i finalitzar a la Biblioteca Pública.

Com a responsable que jo era de la Biblioteca, vaig ser avisat a mitja tarda. La visita seria cap al tard i calia tenir preparada la Sala de Pergamins per celebrar-hi un berenar. Oportunament ja vindria el personal del restaurant que havia rebut l'encàrrec i disposaria el que fos necessari. Com que no em va-

ren pas dir que se suspengués el servei de lectura, la Biblioteca continuà funcionant com un dia qualsevol.

La Biblioteca ocupava només dues naus del gran edifici que ara és Casa de Cultura, i aleshores era encara Hospici. Però tenia entrada independent. La nau amb finestres a la plaça de l'Hospital estava destinada a sala de lectura, i la que donava al pati interior era la sala d'actes i exposicions. S'anomenava Sala de Per-

La visita a la ciutat havia de començar per la Catedral, seguir pel Museu Diocesà, que aleshores estava instal·lat a Casa Carles, i finalitzar a la Biblioteca Pública

gamins, nom motivat per estar voltada, la sala, de prestatgeries plenes de llibres del fons antic, relligats tots amb coberta de pergami. No cal dir que el seu aspecte era impressionant i donava testimoni de tractar-se d'una biblioteca més que centenària, on s'havien aplegat els fons d'altres biblioteques encara amb més destacat històric. Aquell local feia molt de goig, i per això va ser escollit per celebrar-hi aquella discreta recepció.

Quan tot estigué a punt ens quedàrem a l'espera dels visitants. Ni per la plaça ni per l'interior del local no vaig pas veure cap desplegament de seguretat. Però no dubto que hi era. No asseguraria pas que entre els lectors que omplien la sala de lectura no hi hagués algun vigilant. Prèviament arribà un cotxe del qual baixaren la senyora Matteu, la muller del cap de la Casa Civil i la del governador. Demanaren pels lavabos de senyores, i els examinaren detingudament. Després arribà el president de la Diputació. L'edifici de l'Hospici era de la Diputació, però la Biblioteca depenia del Ministeri d'Educació, i jo n'era el funcionari responsable. Per tant em vaig quedar en el vestíbul, per si havia de tenir algun paper en la cerimò-

TECNODOC - BIBLIOTECA PÚBLICA DE GIRONA

>> La biblioteca de Girona als anys seixanta del segle passat. A l'esquerra, portada de Los Sitios de l'onze d'octubre de 1955.

nia. En arribar la comitiva, el president de la Diputació s'avançà a rebre'n els integrants. I ràpidament entraren cap a la Sala de Pergamins, on el refrigeri ja estava disposat. Com que a mi ningú em digué res, no hi vaig entrar i vaig continuar fent la meva feina, com si no s'hagués produït cap novetat.

Al cap d'una estona sortí un missatger a demanar-me que entrés a la Sala. El senyor Mateu havia preguntat si entre aquells llibres que omplien les prestat-

geries hi havia algun incunable. I com que cap dels allí presents li ho sabé respondre, hagueren de cridar el director de la Biblioteca. Amb el senyor Mateu conversàrem sobre els incunables i altres fons del centre de lectura. Ell era un destacat bibliòfil i sabia de què es tractava. En

presentar-me Doña Carmen, ella també s'interessà pels serveis que prestava la Biblioteca, i preguntà pel nombre de lectors que diàriament la freqüentaven. Després estampà la seva signatura en el *Llibre de visitants il·lustres*.

El governador, en besar la mà de La Señora, posà un genoll a terra. La seva esposa li tocà el braç i li engegà un espontani «¿Qué haces?»

Entretant feren portar dues imatges antigues per obsequiar la visitant per part de la Diputació i de l'Ajuntament. Les proporcionà l'artista i antiquari Agustí Pera Planells, que tenia el seu taller i despatx en els baixos de la casa Bassols, de la que aleshores s'anomenava travessera de Sant Josep.

Per cloure la visita, en el vestíbul hi hagué l'acomiadament de rigor, amb un seguit de besamans. El governador, en besar la mà de La Señora, posà un genoll a terra. Potser l'espifiada hauria passat desapercebuda, però la seva esposa li tocà el braç i li engegà un espontani i gens dissimulat «¿Qué haces?». I l'home, entre confós i atabalat, respongué: «Es la costumbre, con el obispo». En aquell temps era normal que en besar l'anell episcopal s'acompanyés el gest amb una genuflexió. Però allí no hi havia cap bisbe.

Seguidament els cotxes oficials emprengueren el viatge de retorn a Barcelona.

Enric Mirambell i Belloc
és historiador.